

I.

Návrh

USNESENÍ

vlády České republiky

ze dneč.

ke Zprávě o dosavadním průběhu Národního programu výzkumu I

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o dosavadním průběhu Národního programu výzkumu I, uvedenou v části III tohoto materiálu,

II. ukládá

ministyri školství, mládeže a tělovýchovy a ministru průmyslu a obchodu informovat vládu o zahájení a dosavadním průběhu Národního programu výzkumu II do 30. listopadu 2007.

III. doporučuje

vedoucím ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu, které plní roli poskytovatele veřejné podpory ve výzkumu a vývoji, aby v radách programů výzkumu a vývoje, u kterých lze očekávat průmyslovou nebo jinou praktickou využitelnost výsledků, zajistili odpovídající zastoupení reprezentantů průmyslové a uživatelské sféry.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ústředních orgánů státní správy,
předseda Akademie věd České republiky,
předseda Grantové agentury České republiky

II.

Předkládací zpráva

Národní program výzkumu I (NPV I), který byl zahájen 1. ledna 2004, tematicky vycházel z návrhu Národního programu orientovaného výzkumu. Tento původní návrh programu, který realizoval tematické a průřezové priority Národní politiky výzkumu a vývoje z roku 2000 (schválené usnesením vlády č. 16/2000), vzala vláda pouze na vědomí svým usnesením č. 517/2002 jako Národní program orientovaného výzkumu a vývoje (NPOVaV) a uložila návrh programu vyhlásit po sladění s právě přijatým zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, a jeho prováděcími předpisy jako NPV I. Uvedený zákon definuje Národní program výzkumu jako program realizující priority národní politiky v oblasti VaV projekty základního a aplikovaného výzkumu, nikoliv tedy vývoje.

Na základě usnesení vlády č. 517/2002 byl připraven návrh NPV I na léta 2004-2009, který tematicky vycházel z NPOVaV a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v něm prostřednictvím Rady Národního programu výzkumu (I) koordinovalo 8 poskytovatelů, kterými byly: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (toto ministerstvo vystupuje rovněž v roli jednoho z poskytovatelů), Ministerstvo průmyslu a obchodu, Akademie věd České republiky, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo zdravotnictví. Obtížnou koordinovatelnost NPV I a překrývání výzkumných aktivit vyplývajících z velkého počtu poskytovatelů kritizovali někteří zástupci odborné veřejnosti v Radě NPV I. To vedlo k výraznému snížení počtu poskytovatelů již v následujícím národním programu v oblasti výzkumu (Národní program výzkumu II).

Návrh Národního programu výzkumu I byl schválen usnesením vlády č. 417/2003 s tím, že veřejné soutěže budou vyhlášeny pouze pro zahájení projektů v jeho prvních dvou letech, a s celkovými náklady na program ve výši 19, 575 mld. Kč. Z této výše prostředků mělo být hrazeno téměř 17 mld. Kč z veřejných zdrojů. Zahájení NPV I se však časově krylo s obdobím reformy veřejných financí, která se vyznačovala značným omezením výdajů ze státního rozpočtu. To se odrazilo na nižších výdajích na NPV I, uvedených v zákonu č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2004, než se kterými se počítalo v usnesení vlády č. 417/2002. Je pochopitelné, že snížení veřejných prostředků určených na NPV I vedlo při podílovém financování části tohoto národního programu i k poklesu soukromých (a potažmo i celkových) výdajů na NPV I. Nejistota ohledně finančního zajištění vedla k tomu, že v prvním roce někteří poskytovatelé vyhlásili veřejné soutěže později, než se očekávalo a že v některých případech bylo využito i méně prostředků, než státní rozpočet na tento národní program vyčlenil. Tyto počáteční problémy však byly během prvního roku NPV I odstraněny a v roce 2005 se již prakticky nevyskytly.

Jak v zákoně č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů, tak i v původním návrhu NPV I se vyskytuje název programu „Národní program výzkumu“. Příprava a zahájení dalších národních programů, realizujících priority Národní politiky výzkumu a vývoje na léta 2004 – 2008 schválené usnesením vlády č. 5/2004 a dlouhodobé základní směry výzkumu schválené usnesením vlády č. 661/2005, si vynutila číslování těchto národních programů výzkumu. Po zahájení Národního programu výzkumu I (2004 – 2009) byl letos zahájen Národní program výzkumu II (2006 - 2011) a připravuje se Národní program výzkumu III (od r. 2009).

Předkládaný materiál nemá žádný dopad na veřejné rozpočty, ani na otázku rovnosti mužů a žen a netýká se postavení fyzických osob.

Návrh Zprávy o dosavadním průběhu Národního programu výzkumu I byl předložen do vnějšího připomínkového řízení dopisem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 11. května 2006 se žádostí o zaslání připomínek do 26. května 2006. Z celkem 36 obeslaných připomínkových míst došlo ve stanoveném termínu 12 připomínek ze 4 připomínkových míst; vyjádření dalších 26 připomínkových míst byla bez připomínek. K materiálu byly uplatněny 4 zásadní připomínky, které byly po projednání se zástupci příslušných institucí v Radě Národního programu výzkumu dne 24. května 2006 akceptovány. Materiál je v souladu s Jednacím řádem vlády a je předkládán vládě bez rozporu.

III.

Zpráva o dosavadním průběhu Národního programu výzkumu I (za roky 2004-2005)

1. Úvod

Národní program výzkumu I (dále jen NPV I) byl připraven s využitím návrhu Národního programu orientovaného výzkumu a vývoje (NPOVaV), který vycházel z Národní politiky výzkumu a vývoje ČR (NPVaV) schválené vládním usnesením č.16/2000. Cílem tohoto národního programu bylo zajistit prostředky na financování výzkumu, který byl nezávislými experty určen jako nejdůležitější pro hospodářský a sociální rozvoj České republiky a který je v naší zemi řešen na kvalitní úrovni. Návrh tohoto původního programu (tj. NPOVaV) vzala vláda na vědomí usnesením č. 517/2002 a uložila ministru školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s příslušným místopředsedou vlády a ostatními vedoucími ústředních orgánů státní správy předložit vládě na jeho základě návrh NPV I. Tento nový návrh již měl sladit původní dokument s nově přijatými právními předpisy a mezinárodními závazky, především se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, nařízením vlády č. 267/2002 Sb., o informačním systému výzkumu a vývoje a nařízením vlády č. 461/2002 Sb., o účelové podpoře výzkumu a vývoje. Změny vnějších podmínek vyplynuly především z postupného začleňování České republiky do Evropského výzkumného prostoru v rámci příprav na vstup do EU a z přípravy Memoranda o porozumění mezi Evropskými společenstvími a Českou republikou o přidružení České republiky k 6. Rámcovému programu výzkumu, vývoje technologií a demonstrační činnosti na období 2002-2006.

Nově přijatý zákon o podpoře výzkumu a vývoje definuje Národní program výzkumu jako soubor programů řešících formou projektů základní a aplikovaný výzkum. Rovněž určuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) odpovědným za přípravu a realizaci výzkumných priorit v rámci tohoto národního programu.

Návrh Národního programu výzkumu I, který vypracovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Radou pro výzkum a vývoj (RVV) na základě usnesení vlády č. 517/2002, byl schválen vládou usnesením č. 417/2003 s tím, že bude zahájen v roce 2004 a budou urychleně zahájeny přípravy Národního programu výzkumu II (NPV II).

Tematická náplň NPV I byla ve značné míře převzata z NPOVaV a odráží ve svých příslušných částech, tzn. tematických a průřezových programech, tehdy platnou národní politiku výzkumu a vývoje. Tato tematická náplň byla určena odborníky prostřednictvím metody „technology foresight“ v rámci zakázky, kterou MŠMT udělilo Technologickému centru Akademie věd České republiky.

2. Cíle Národního programu výzkumu a stanovení jeho tematické náplně

Hlavní cíle Národního programu výzkumu I určila koordinační skupina speciálně vytvořená pro přípravu tohoto národního programu již v roce 2000 ministrem školství, mládeže a tělovýchovy, která byla složena ze zástupců veřejné správy, odborné a uživatelské veřejnosti i ze zástupců průmyslového sektoru. Tato koordinační skupina definovala čtyři hlavní cíle NPV I:

- I. Zvýšit výkonnost a efektivnost výzkumu České republiky a tím zvýšit jeho přínos pro ekonomiku a společnost. Soustředit zdroje podpory a výzkumné kapacity na menší počet vybraných problémů, jejichž řešení považuje široká veřejnost za naléhavé a pro jejichž řešení jsou dostatečné podmínky a předpoklady k využití dosažených výsledků výzkumu v praxi.
- II. Zajistit dynamickou obnovu a rozvoj výzkumných kapacit v České republice s využitím všech možností mezinárodní spolupráce ve výzkumu.
- III. Posilovat a rozvíjet vztahy veřejnosti k výzkumu a vývoji, zbavovat veřejnost případných obav z nežádoucích důsledků výzkumu a vývoje.
- IV. Zvýšit odbornou úroveň výzkumné práce a využitelnost výsledků výzkumu v praxi.

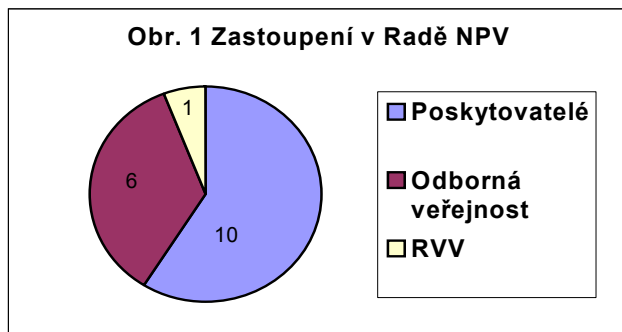
Vlastní náplň jednotlivých tematicky orientovaných částí NPV I byla stanovena metodikou technology foresight. V tematicky zaměřených panelech se experti usnesli na těch prioritních výzkumných směrech, které byly z jejich pohledu nejdůležitější pro Českou republiku a zároveň jsou zde řešeny na kvalitní úrovni. V menší míře byla stejná metodika použita i pro přípravu některých metodických podkladů týkajících se řízení NPV I. Personální výběr do odborných panelů prováděl realizátor zakázky na stanovení výzkumných priorit, tzn. Technologické centrum Akademie věd České republiky. Určitým nedostatkem tohoto výběru však byla značná nerovnováha mezi zástupci ministerstev, plnicími funkcí poskytovatelů v rámci tohoto národního programu, a odbornou veřejností. To vedlo k tomu, že tematická náplň byla v rámci meziresortního připomínkového řízení upravována tak, aby více zohledňovala i resortní odpovědnost za výzkum v rámci NPV I.

3. Koordinace a řízení

NPV I je koordinován na dvou úrovních:

- a) Radou Národního programu výzkumu (dále Rada NPV), která je poradním orgánem MŠMT pověřeného koordinací Národního programu výzkumu I. Rada se řídí Statutem a Jednacím řádem rámcově schváleným usnesením č. 417/2003. Úkoly a cíle této rady jsou uvedeny v příloze II výše zmíněného usnesení vlády.
- b) Pracovní skupinou pro koordinaci NPV I, která zajišťuje koordinaci řízení jednotlivých částí NPV I na úrovni příslušných ředitelů odborů jednotlivých poskytovatelů.

Rada NPV je složená ze zástupců ministerstev a Akademie věd České republiky (AV ČR) plnících roli poskytovatelů, poradního orgánu vlády (RVV) a ze zástupců odborné veřejnosti tak, jak je patrné z obrázku

1. Pracovní skupina pro koordinaci NPV I je složená ze zástupců státní správy, RVV a zástupců odborné veřejnosti. Na tuto koordinační strukturu pak navazuje řídicí struktura na úrovni poskytovatele. Řízení na úrovni poskytovatele a nižší úrovni neupravuje usnesení vlády č.

417/2003 a je tedy na poskytovateli, jakým způsobem zajistí řízení těch částí NPV I, ze které odpovídá.

Seznam poskytovatelů v rámci NPV I, včetně jeho tematické struktury, je uveden v tabulce 1. Z tabulky je patrné, že jednotlivé tematické a průřezové programy se dále dělily na další části, tzv. podprogramy.¹ Finance na NPV I byly alokovány až na úroveň podprogramů.

Tabulka 1 Struktura Národního programu výzkumu I

Tematické programy (TP)	Podprogramy	kód v CEP	poskytovatel
1. Kvalita života (TP1)	1. Zdraví obyvatel (TP1-DP1)	1A	Ministerstvo zdravotnictví
	2. Kvalitní a bezpečná výživa (TP1-DP2)	1B	Ministerstvo zemědělství
	3. Krajina a sídla budoucnosti (TP1-DP3) *	1C	Ministerstvo životního prostředí
	4. Životní prostředí a ochrana přírodních zdrojů (TP1-DP4)	1D	
2. Informační společnost (TP2)	1. Inteligentní systémy pro rozhodování, řízení a diagnostiku (TP2-DP1)	1E	Akademie věd České republiky
	2. Management informací a znalostí (TP2-DP2)		
	3. Komunikační infrastruktura a technologie (DP2-TP3)		
	4. Počítačové modelování a návrh systémů a procesů (TP2-DP4)		
3. Konkurenceschopnost při udržitelném rozvoji (TP3)	1. Bezpečná a ekonomická doprava (TP3-DP2)	1F	Ministerstvo dopravy
	2. Využití přírodních zdrojů (TP3-DP6)	1G	Ministerstvo zemědělství
	3. Výrobní procesy a systémy (TP3-DP1)	1H **	Ministerstvo průmyslu a obchodu (POKROK)
	4. Stavby a konstrukce (TP3-DP3)		
	5. Nové materiály (TP3-DP4)		
	6. Nastupující technologie (TP3-DP5)		
4. Energie pro ekonomiku a společnost (TP4)	1. Bezpečná a efektivní jaderná energetika (TP4-DP1)	1I	Ministerstvo životního prostředí
	2. Energetické i neenergetické využití uhlí a uhlíkatých surovin (TP4-DP2)		
	3. Racionální využití energie a obnovitelné energetické zdroje (TP4-DP3)		
5. Moderní společnost a její proměny (TP5)	1. Výkonově orientovaná, bezpečná, evropsky integrovaná společnost a její mezinárodní vazby (TP5-DP1)	1J	Ministerstvo práce a sociálních věcí
	2. Sociální soudržnost, sociální diferenciací a národní identita (TP5- DP2)		
Průřezové programy (PP)			
1. Lidské zdroje pro výzkum (PP1)	1. Podpora začínajících pracovníků výzkumu a vývoje (PP1-DP1)	1K	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	2. Lidské zdroje pro výzkum (PP1-DP2). Podprogram nebyl realizován	1L	
2. Integrovaný výzkum	1. Výzkumná centra (PP2-DP1)	1M	Akademie věd České republiky
	2. Informační infrastruktura výzkumu (PP2-DP2)	1N	
		3. Podpora projektů cíleného výzkumu (PP2-DP3)	1Q
3. Regionální a mezinárodní spolupráce ve výzkumu	1. Regionální spolupráce (PP3-DP1)	1P	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	2. Programy mezinárodní spolupráce (PP3-DP2)		

* MZe vypsal veřejnou soutěž pro zemědělskou tematickou oblast v této části programu (1R).

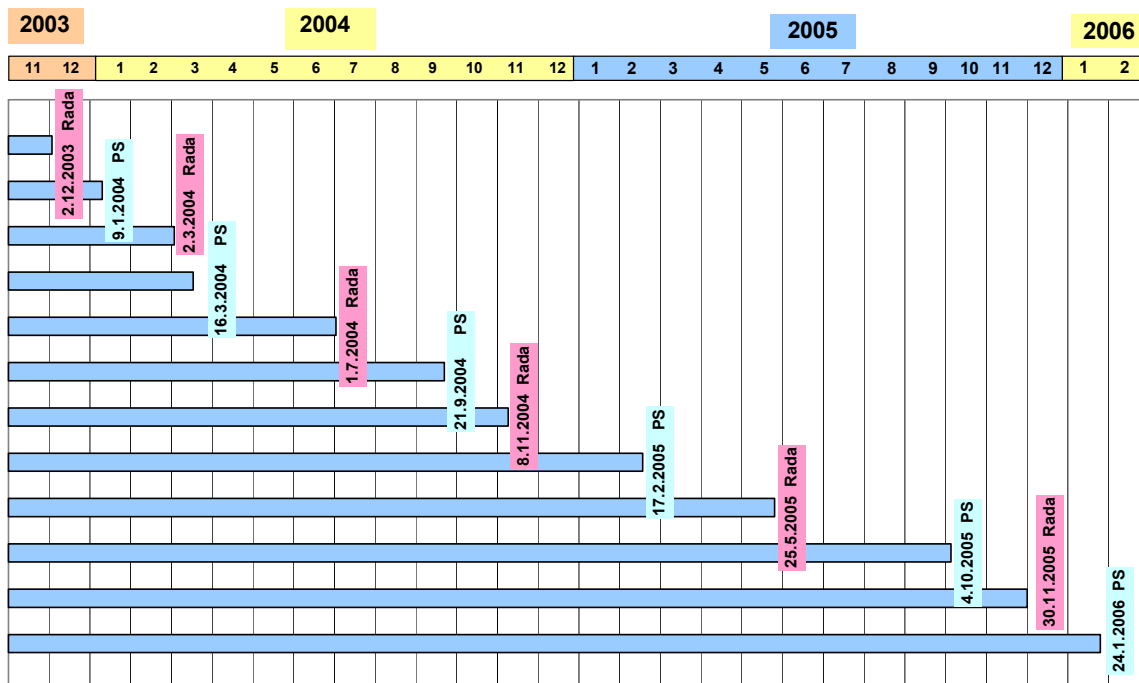
** 1H je část NPV I propojující dva programy (TP3 a TP 2). Pro další práci a grafická znázornění bude s tímto segmentem NPV I nakládáno jako s podprogramem. Obdobně budou ve zprávě prezentovány a zpracovány i programy 1E, 1J a 1P.

¹ Podprogramy jsou části tematických nebo průřezových programů NPV I, na které jsou v návrhu tohoto programu, schváleném usnesením vlády č. 417/2003, vyčleněny finanční prostředky a které jsou řízeny jedním poskytovatelem.

Koordinace jednotlivých poskytovatelů a komunikace byla uspokojivá s ohledem na jejich minimální personální zabezpečení, které daleko zaostalo za představami z období přípravy NPOVaV. Z těchto důvodů nebyla ani vytvořena žádná informační jednotka NPV I. Vzhledem k velmi rozdílné tematické orientaci jednotlivých tematických a průřezových programů by se i při optimálním personálním zajištění koordinace NPV I obtížně dařilo jednotně administrovat a hlavně hodnotit navzájem odlišné jednotlivé části tohoto národního programu. Proto nebylo v rámci celého NPV I k jednotné hodnotící metodice na projektové úrovni přistoupeno.

Na obrázku 2 jsou znázorněny termíny jednání Rady NPV a pracovní skupiny pro koordinaci NPV I. Tyto skupiny se setkávají k řešení, informační činnosti a koordinační činnosti přesahující rámec poradních orgánů jednotlivých poskytovatelů a tomu odpovídá i frekvence jednání obou orgánů.

Obr. 2 Termíny jednání pracovní skupiny pro koordinaci NPV I a Rady NPV

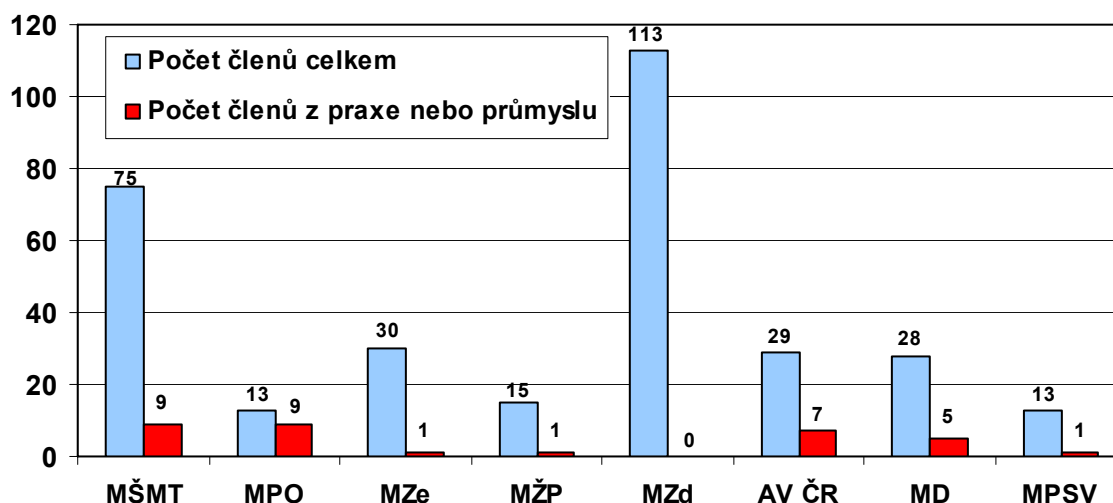

Realizace opatření 13 v přístupu České republiky k dokumentu „Investovat do výzkumu: Akční plán pro Evropu“ COM (2003) 226 a k dalším dokumentům Evropské unie pro oblast výzkumu a vývoje, schváleném usnesením vlády č. 513/2004, vyžaduje zastoupení průmyslových a jiných odborných skupin v poradních orgánech na úrovni poskytovatele. Ačkoliv zmiňované usnesení vlády bylo přijato podstatně později, než vznikaly tyto poradní orgány (rady programů), bylo i při monitorování NPV I sledováno, jaké je v nich zastoupení průmyslu a uživatelské sféry. Na obrázku 3 jsou uvedeny celkové počty členů programových rad a z nich počet zmíněných zástupců z průmyslového (případně uživatelského) sektoru na úrovni jednotlivých poskytovatelů jako celku. Z obrázku je patrné, že Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) má převahu v zastoupení průmyslového a uživatelského sektoru v těchto radách, stejný počet těchto zástupců je i v radách programů MŠMT, avšak zde je vzhledem k podstatně vyššímu celkovému počtu členů rad jejich poměrné zastoupení podstatně nižší. Na druhé straně řada poskytovatelů nemá v těchto radách více než jednoho zástupce

průmyslové a uživatelské sféry. Relativně vysoké zastoupení průmyslové a uživatelské sféry má ve svých poradních orgánech Ministerstvo dopravy, což koresponduje s poměrně vysokým podílem příjemců veřejné podpory z prostředků tohoto resortu ze soukromého sektoru.

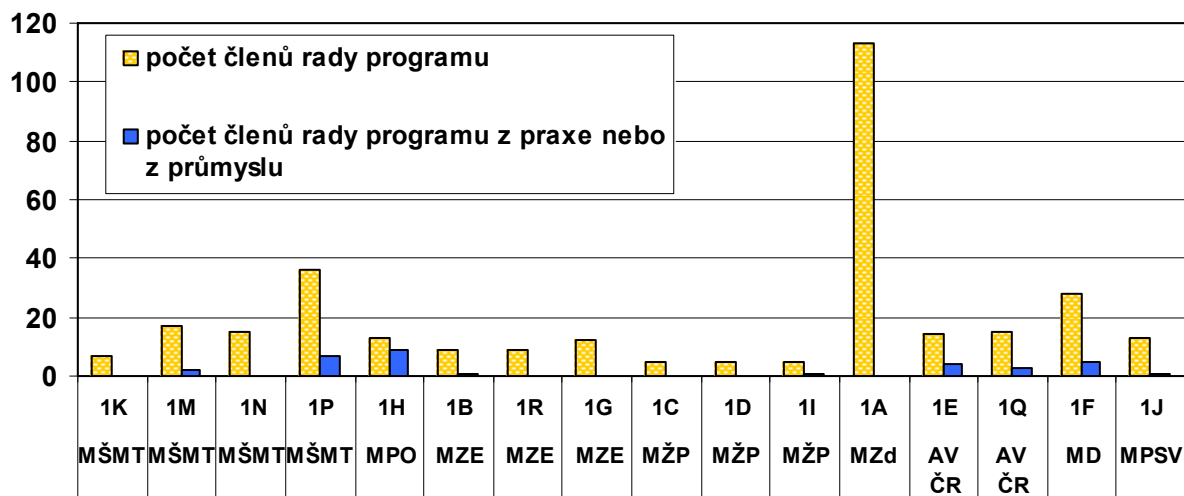
Z obrázku 3 rovněž vyplývá, že největší počet členů poradních orgánů má Ministerstvo zdravotnictví, ani jeden však není zástupcem uživatelské nebo průmyslové sféry.

Obr. 3 Počet členů poradních orgánů jednotlivých poskytovatelů

Na obrázku 4 je znázorněno totéž zastoupení, avšak na úrovni jednotlivých programů (nikoliv poskytovatelů). Z obrázku je patrné, že zástupci průmyslové a uživatelské sféry jsou v rámci MŠMT soustředěni pouze do některých relevantních programů. Především se jedná o aplikačně orientované podprogramy, resp. programy „Výzkumná centra“ a „Mezinárodní a regionální spolupráce“, kde se na vysokém zastoupení zmíněných zainteresovaných odborných skupin podílí především programová část EUREKA

Obr. 4 Počet členů rad jednotlivých podprogramů
(označení podprogramů podle IS VaV je vysvětleno v tabulce 1)

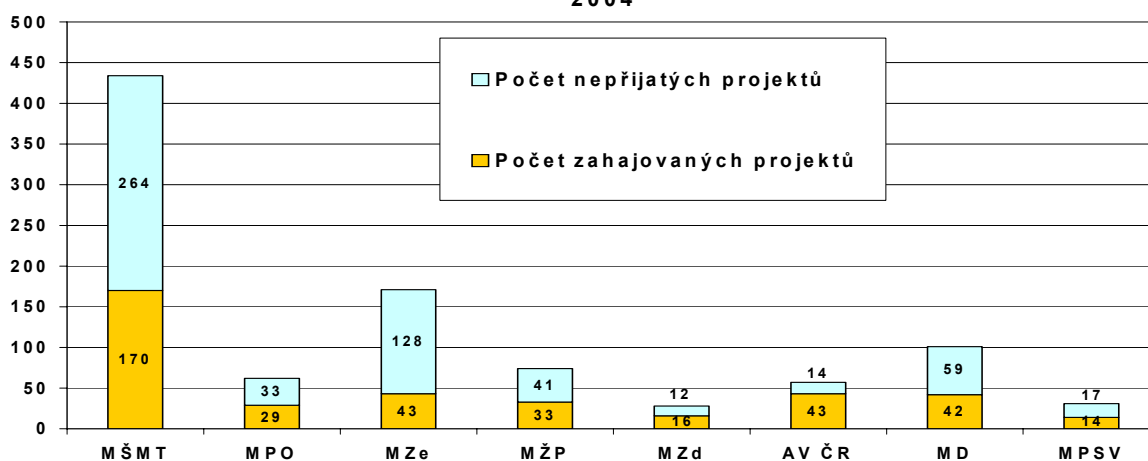

4. Vyhlašování veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji v rámci NPV I

Usnesení vlády č. 417/2003 uložilo vypsání veřejných soutěží na NPV I v letech 2004 a 2005. V dalších letech bude již NPV I pouze dobíhat, aniž by byly vypsány nové veřejné soutěže. Výjimkou je podprogram „Výzkumná centra“, na který se na základě usnesení vlády č. 822/2005 toto časové omezení nevztahuje.

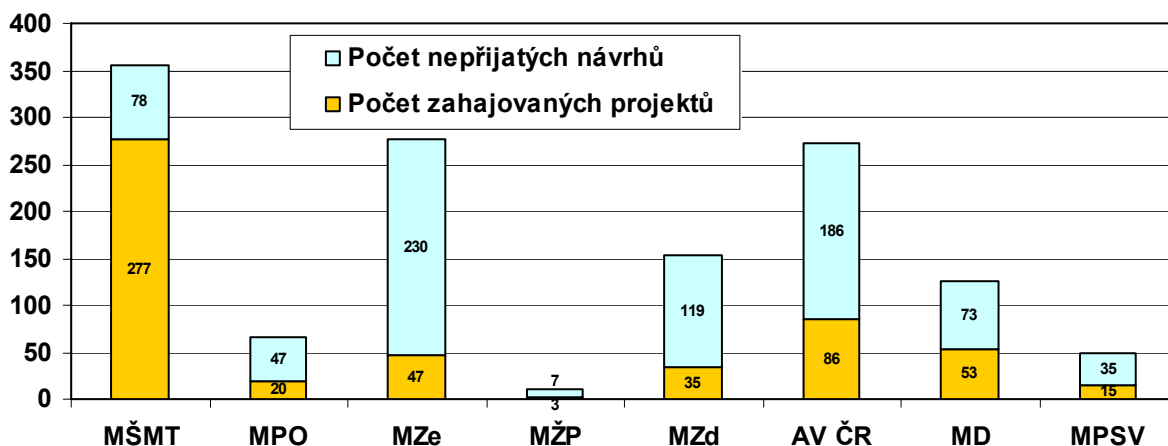
Na obrázku 5 je uveden počet zahajovaných projektů a nepřijatých návrhů, z těchto hodnot lze součtem získat i celkový počet návrhů projektů v rámci příslušného poskytovatele v roce 2004. Nejvíce návrhů projektů bylo zasláno na MŠMT, celkem 434, z nichž bylo 170 přijato k řešení. Naopak nejmenší počet přihlášek i řešených projektů byl u Ministerstva zdravotnictví (MZd).

Obr. 5 Počty zahajovaných a nepřijatých projektů NPV I v roce 2004

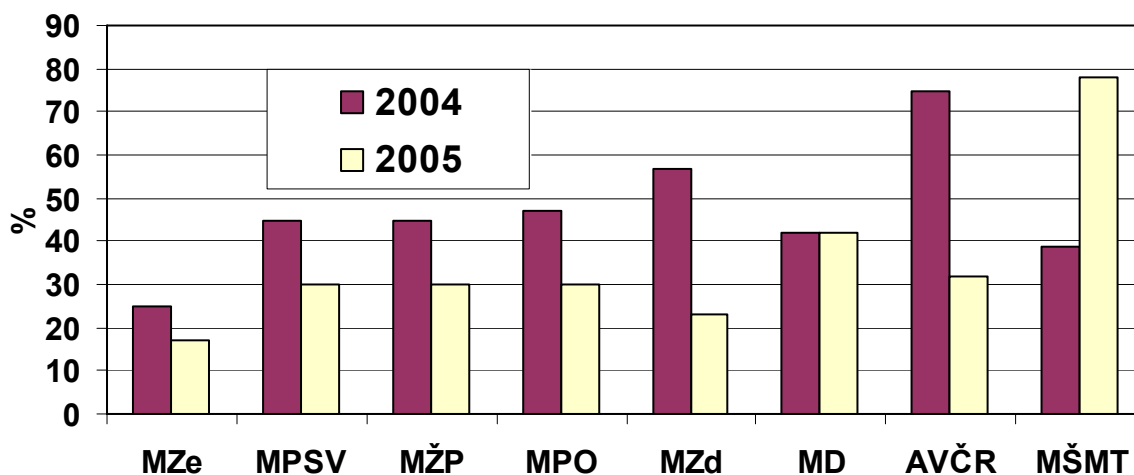

Rovněž v roce 2005 (obrázek 6) směřovalo nejvíce návrhů projektů na MŠMT, avšak počet přijatých návrhů se dramaticky zvýšil. Výrazně rovněž narostl počet návrhů a současně i přijatých projektů v rámci sektoru zdravotnictví a nezanedbatelně rovněž i v ostatních resortech. Výjimkou je resort životního prostředí, který se na zahájení nových projektů podílel minimálně. Z obrázku rovněž vyplývá, že resort dopravy a zemědělství si v obou letech udržel stabilní podíl nových projektů v rámci NPV I. V roce 2005 se výrazně zvýšil počet navržených i přijatých projektů v rámci Akademie věd České republiky (AV ČR).

Obr. 6 Počty zahajovaných projektů a nepřijatých návrhů v roce 2005

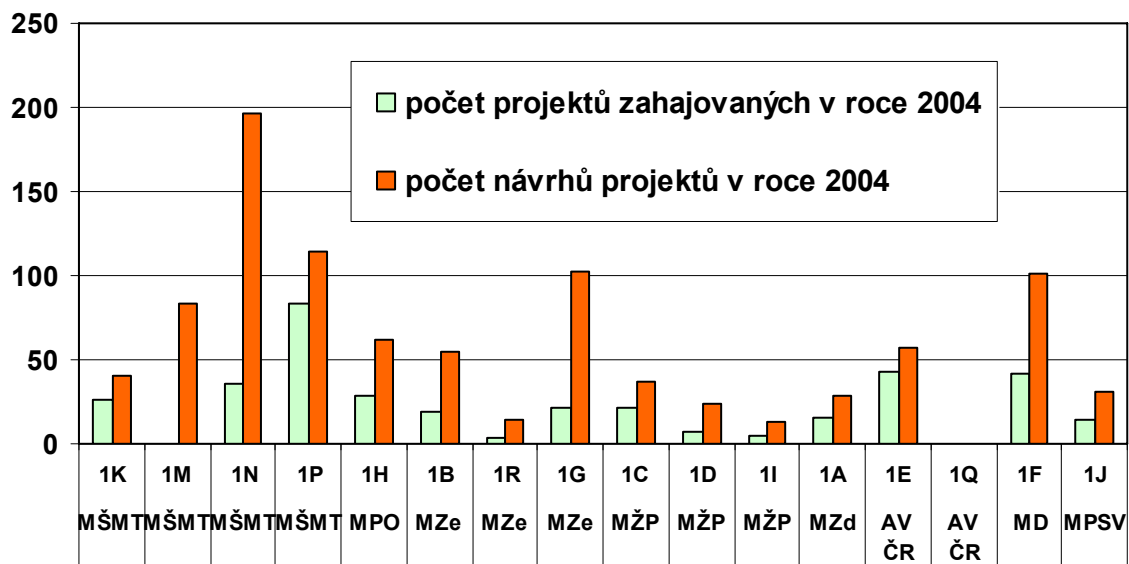
Obr. 7 Úspěšnost v získávání projektů

U resortů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) se pohybovala úspěšnost (viz obrázek 7) v získávání projektů (jako podíl přijatých a navržených projektů x 100) za oba sledované roky mezi 30 až 47%, tj. na celkem vyrovnané úrovni. Především u MŠMT a AV ČR byl pozorován výrazný rozdíl v úspěšnosti ve sledovaných letech, zatímco úspěšnost návrhů projektů u Ministerstva dopravy (MD) byla v obou letech stejná. Vysoká úspěšnost v žádostech o podporu byla u poskytovatelů MŠMT (78% v roce 2005) a AV ČR (75%

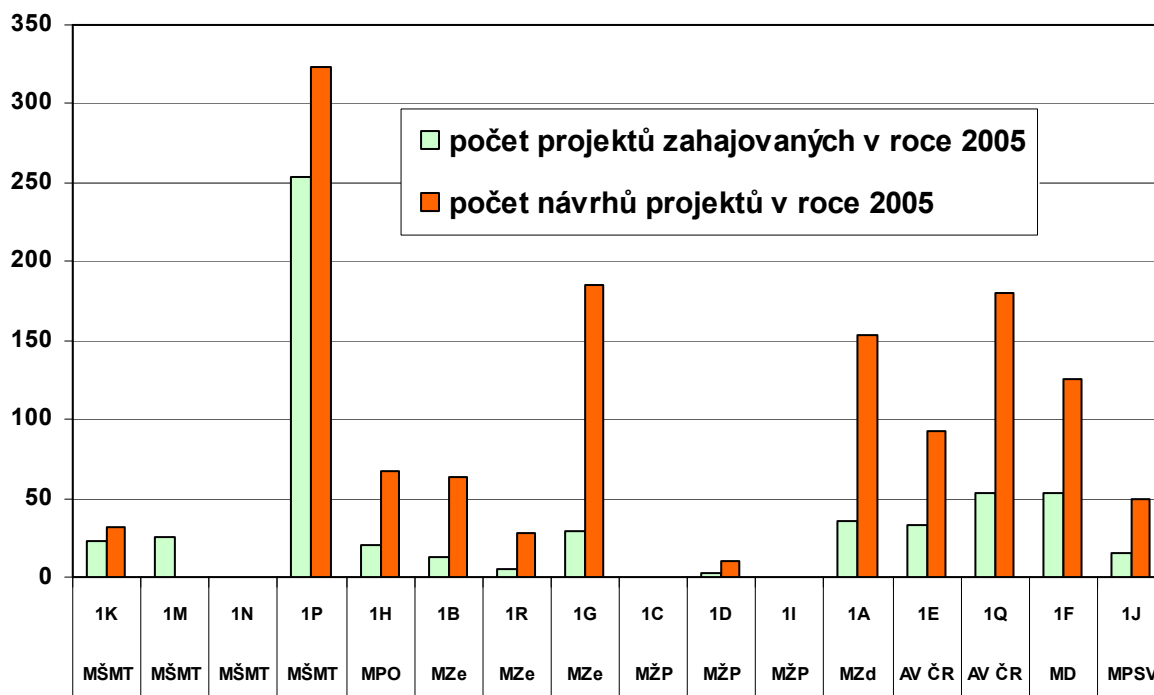
v roce 2004), jsou zde však výrazné meziroční rozdíly. Nejmenší šance získat projekt byla v obou sledovaných letech u Ministerstva zemědělství (MZe).

Obr. 8 Počet projektů NPV I v roce 2004

Na programové úrovni byl sledován počet návrhů projektů a počet přijatých (tzn. zahajovaných) projektů v roce 2004 (viz obrázek 8) a v roce 2005 (viz obrázek 9). Jak je patrné z obrázku 8, nejvíce žadatelů se v roce 2004 přihlásilo do podprogramu Informační infrastruktura výzkumu (1N) a nejmenší zájem byl o podprogram Racionální využití energie a

Obr. 9 Počet projektů NPV I v roce 2005

obnovitelné energetické zdroje (1I). Nejvíce projektů bylo v obou dvou letech zahájeno v rámci podprogramu Regionální a mezinárodní spolupráce ve výzkumu (1P), o který byl rovněž v roce 2005 největší zájem ze všech částí NPV I. Nejmenší zájem byl v roce 2005 o účast v podprogramu Životní prostředí a ochrana přírodních zdrojů (1D).

V tabulce 2 jsou uvedena data vyhlášení veřejných soutěží. Jako včasné vyhlášení veřejné soutěže se považuje takové vyhlášení, ke kterému došlo v jakýkoliv den kalendářního roku předcházejícího tomu, ve kterém má být zahájeno řešení projektů.

Pro první rok NPV I, tzn. rok 2004, byly veřejné soutěže vypsány opožděně v řadě resortů. AV ČR vyhlásila celý tematický program TP2 v únoru 2004, kdy už dva měsíce měly být financovány vybrané projekty. Stejně tak veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji pro většinu podprogramů v TP1 byly vypsány až v prvním čtvrtletí 2004 a MŽP vyhlásilo veřejnou soutěž na svoji část v TP3 v únoru 2004.

Na druhé straně však na rok 2005 byly vypsány veřejné soutěže včas. U pěti podprogramů TP1-DP3, TP3-DP6, PP1-DP1, PP2-DP2 a PP2-DP3 vyhlásili poskytovatelé (MZe, MŠMT a AVČR) veřejné soutěže vícekrát za rok.

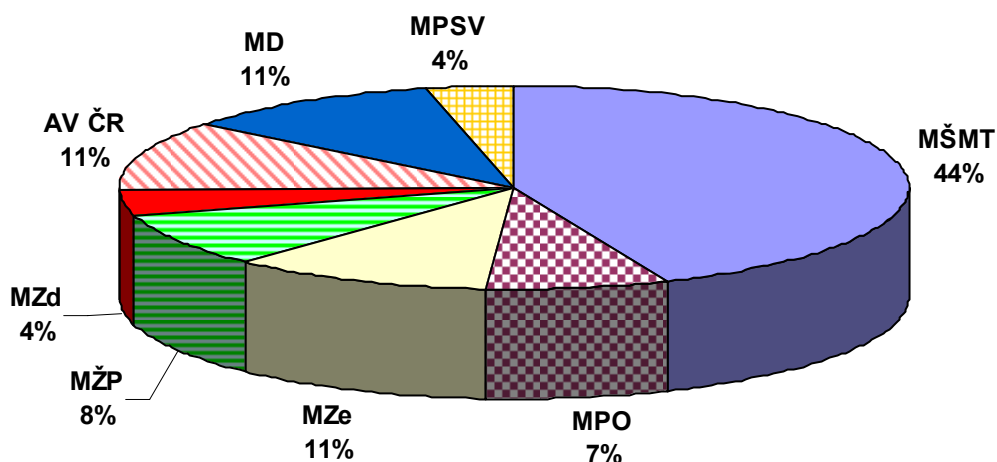
Tabulka 2 Data vyhlášení veřejných soutěží na podprogramy NPV I

číslo NPV I	části	podprogram	poskytovatel	datum vypsání veřejné soutěže na zahájení projektů v roce 2004	datum vypsání veřejné soutěže na zahájení projektů v roce 2005
1.		TP1-DP1	MZd	3.3.04	1.12.04
2.		TP1-DP2	MZe	2.10.03	28.4.04
3.		TP1-DP3	MŽP	4.2.04	nebyla vyhlášena
			MZe	2.10.03	28.4.04, 27.4.05
4.		TP1-DP4	MŽP	4.2.04	30.6.04
5.		TP2-DP1	AV ČR	11.2.04	16.6.04
6.		TP2-DP2		11.2.04	16.6.04
7.		TP2-DP3		11.2.04	16.6.04
8.		TP2-DP4		11.2.04	16.6.04
9.		TP3-DP1	MPO	16.7.03	21.4.04
10.		TP3-DP2	MD	15.10.03	9.6.04
11.		TP3-DP3	MPO	16.7.03	21.4.04
12.		TP3-DP4		16.7.03	21.4.04
13.		TP3-DP5		16.7.03	21.4.04
14.		TP3-DP6	MZe	2.10.03	28.4.04, 27.4.05
			MPO	16.7.03	21.4.04
15.		TP4-DP1		16.7.03	21.4.04
16.		TP4-DP2		16.7.03	21.4.04
17.		TP4-DP3	MŽP	4.2.04	nebyla vyhlášena
			MPO	16.7.03	21.4.04
18.		TP5-DP1	MPSV	26.11.03	1.6.04
19.		TP5-DP2		26.11.03	1.6.04
20.		PP1-DP1	MŠMT	1.10.03 a 10.3.04	29.9.04
21.		PP1-DP2		nebyla vyhlášena	nebyla vyhlášena
22.		PP2-DP1		nebyla vyhlášena	18.2.04
23.		PP2-DP2		16.7.03, 18.2.2004	nebyla vyhlášena
24.		PP2-DP3	AV ČR	program běží až od roku 2005	12.5.04 a 8.12.04
25.		PP3-DP1	MŠMT	30.7.03	6.5.04
26.		PP3-DP2			

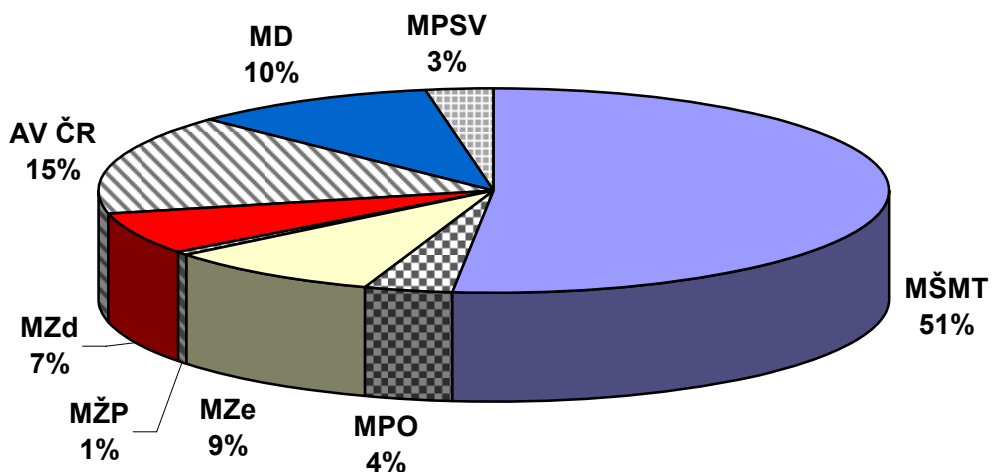
Na obrázcích 10 a 11 je znázorněno, jak se na nově zahajovaných projektech podíleli jednotliví poskytovatelé. V prvním roce průběhu NPV I bylo 44% projektů financováno

z rozpočtu MŠMT a tři další poskytovatelé (MD, AV ČR a MZe) financovali po 11% zahajovaných projektů. Zbylá ministerstva financovala pouze jednotky procent projektů. V roce 2005 byla již více než polovina (51%) všech zahajovaných projektů financována z rozpočtu MŠMT, dále 15 % AV ČR, 10 % MD a ostatní resorty financovaly zbylých 24 % nově zahajovaných projektů.

Obr. 10 Podíl resortů na zahajovaných projektech NPV I v roce 2004

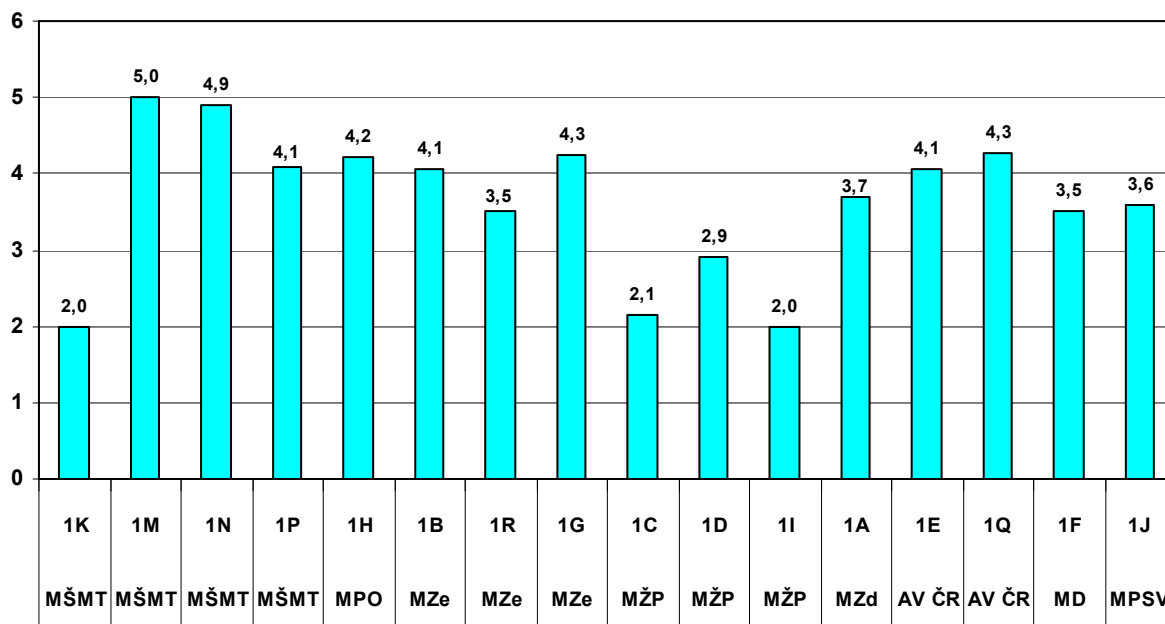
Obr. 11 Podíl resortů na zahajovaných projektech NPV I v roce 2005

Délka projektů v rámci NPV I se pohybuje většinou mezi 4-4,5 roky, jak vyplývá z obrázku 12. Nejdéle se řeší projekty v rámci programu Výzkumná centra, a to v průměru

5 let. Na druhé straně existuje určitá skupina programů, v rámci kterých jsou vypisovány pouze dvouleté a tříleté projekty. Jedná se o všechny programy MŽP a dále program MŠMT Podpora začínajících pracovníků výzkumu a vývoje.

Obr. 12 Průměrná délka projektu v NPV I (roky)

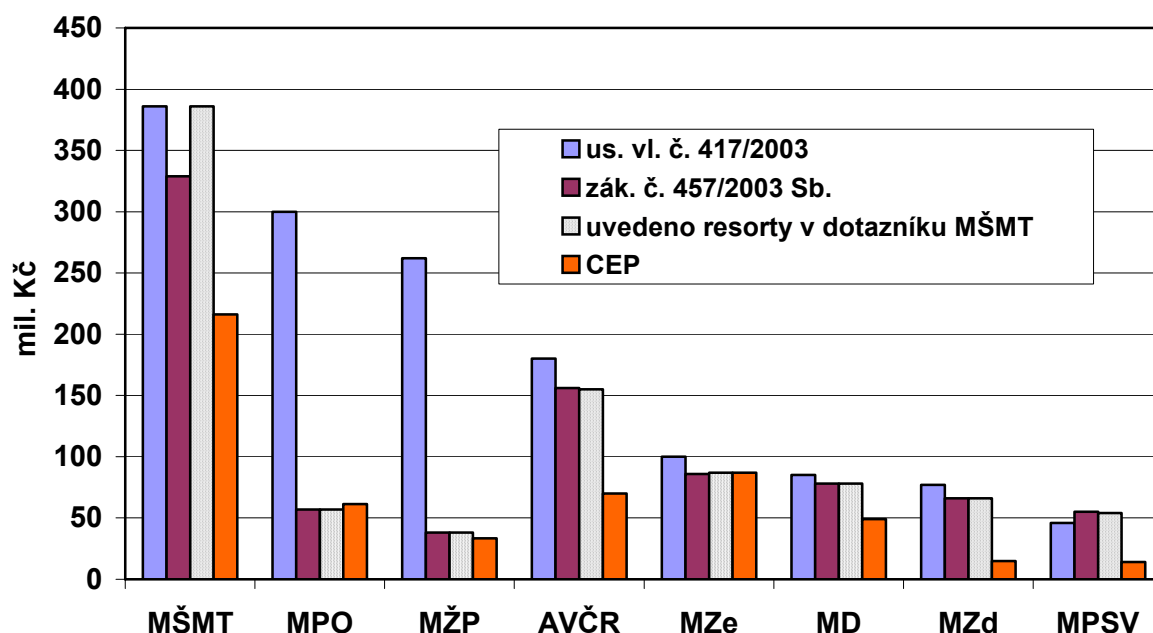

5. Financování NPV I

Financování NPV I bylo v jeho návrhu, schváleném usnesením vlády č. 417/2003, plánováno až do jeho ukončení v roce 2009. Avšak u veřejných financí na tento program došlo postupně k řadě úprav, především prostřednictvím zákonů o státním rozpočtu ČR na následující léta. V obrázcích 13 a 14 jsou pro roky 2004 a 2005 uvedeny výdaje z veřejných rozpočtů jednotlivých resortů na NPV I podle usnesení vlády č. 417/2003, výdaje poskytovatelů v závazném ukazateli státního rozpočtu ČR pro NPV I dle zákona o státním rozpočtu České republiky (nižší plánované výdaje vzhledem k reformě veřejných financí), údaje o prostředcích z veřejných prostředků vyčleněných na NPV I, sdělené resorty k příslušnému dni a účelová podpora z veřejných prostředků na všechny programové části NPV I u daného poskytovatele v příslušném roce - údaj z Centrální evidence projektů výzkumu a vývoje (CEP). Výše závazného ukazatele na NPV I v rozpočtové kapitole příslušného resortu a údaje o prostředcích z veřejných zdrojů poskytnutých na NPV I pro rok 2004 zaslali poskytovatelé koordinátorovi (viz obr.13) v únoru 2004. Údaje uvedené v dotazníku pro koordinátora je třeba brát jen jako rámcovou informaci o tom, o jaké objemy financí se soutěžilo ve vypsání veřejných soutěží v rámci NPV I počátkem roku 2004. Navíc řada poskytovatelů v následujícím období tyto údaje měnila.

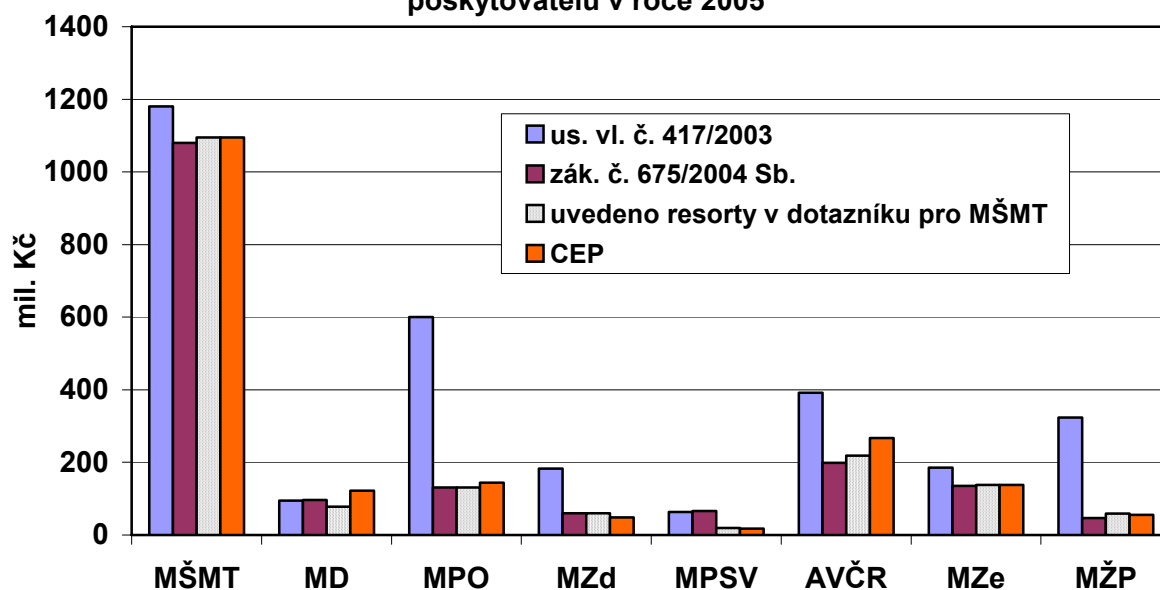
Podle údajů z účetnictví resortů, které poskytlo MF ČR, jsou částky skutečně čerpané na programy NPV v roce 2004 v jednotlivých resortech ve shodě s údaji převzatými z CEP.

Obr. 13 Výdaje z veřejných prostředků na NPV I podle poskytovatelů v roce 2004

V obou sledovaných letech, tj. 2004 i 2005, se projevuje u některých poskytovatelů značný rozdíl mezi výdaji z veřejných prostředků plánovanými podle usnesení vlády č. 417/2003 a státním rozpočtem, týká se to především MPO a MŽP. Důvodem je bezesporu ten fakt, že zahájení NPV I probíhalo v období reformy veřejných financí, která vedla k omezení růstu veřejných prostředků i na výzkum. Proto nebyl NPV I zahájen v tak velkém finančním rozsahu, jak se v návrhu tohoto národního programu původně počítalo.

Obr. 14 Výdaje z veřejných prostředků na NPV I podle poskytovatelů v roce 2005

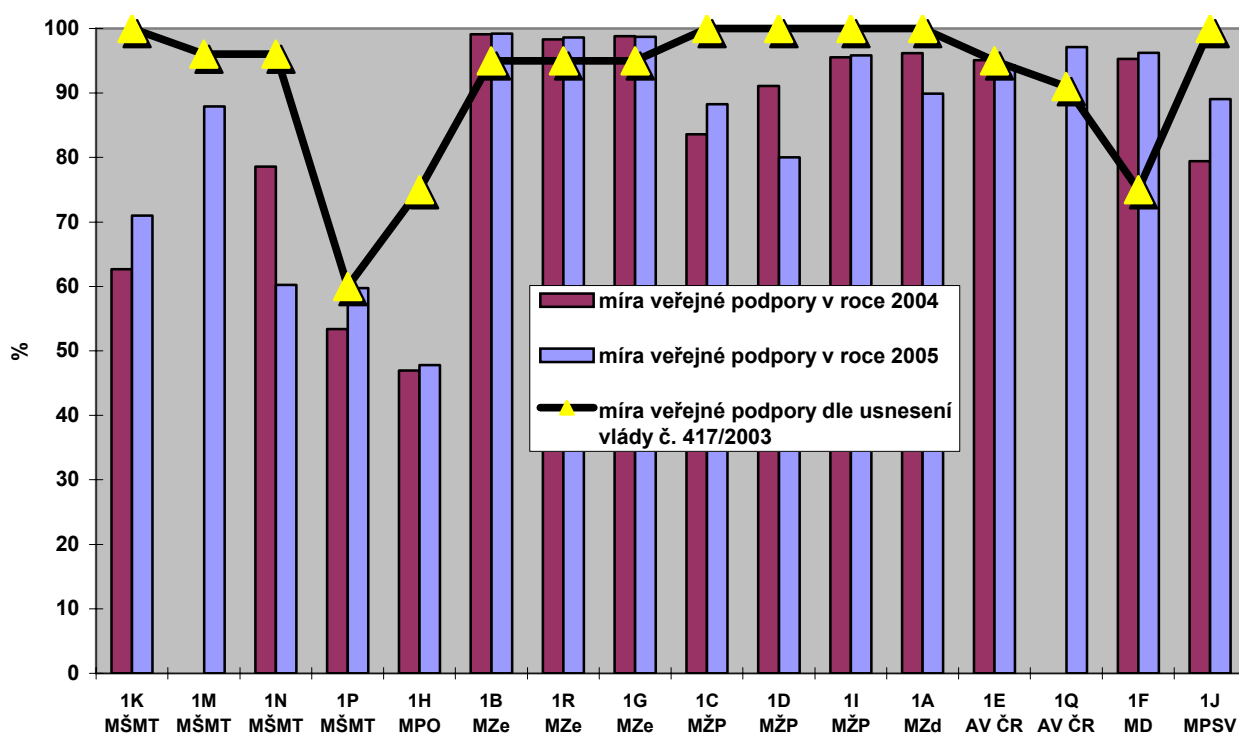

Míra veřejné podpory u jednotlivých podprogramů se značně liší podle typu výzkumu, který převážně řeší. Jak vyplývá z obrázku 15, nejvyšší podíl veřejné podpory na uznaných nákladech, blíží se 100%, byl zaznamenán u všech podprogramů MZe.

Ačkoliv celkové výdaje a výdaje z veřejných prostředků uvedené v návrhu NPV I, schváleném usnesením vlády č. 417/2003, byly dále upravovány v rámci přípravy státních rozpočtů na následující léta, poměr mezi výdaji z veřejných prostředků a celkovými výdaji na tento program by měl zůstat zachován tak, aby byly plněny původně stanovené cíle ve smyslu míry praktické orientace výzkumu řešeného v rámci NPV I a relevantní ochrany hospodářské soutěže.

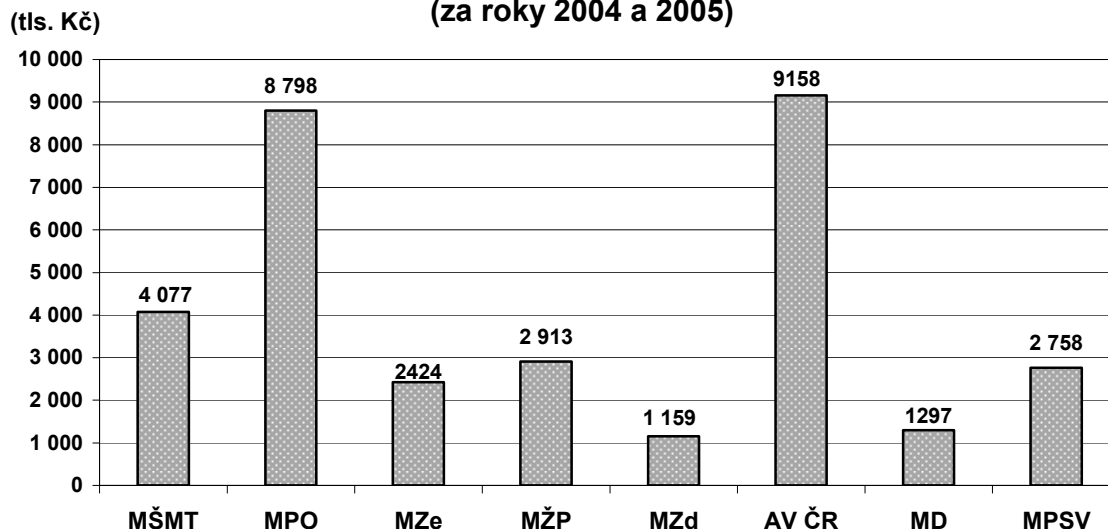
Na obrázku 15 je uvedena tato míra veřejné podpory vypočítaná z poměru výdajů z veřejných prostředků a celkových výdajů schválených výše zmíněným usnesením vlády. Porovnáním míry veřejné podpory v návrhu NPV I a ve skutečném programu je možné poměrně přesně odhadnout, jak se předpokládaný rozsah spolufinancování výzkumu v rámci tohoto národního programu podařilo splnit. Z obr. 15 je zřejmé, že především do částí NPV I řízených MPO, MŽP, MPSV a MŠMT se investovalo více ze soukromých zdrojů, než se původně očekávalo. Naopak v resortu dopravy byla poskytnuta vyšší míra veřejné podpory než ta, se kterou počítal návrh NPV I schválený usnesením vlády č. 417/2003.

Obr. 15 Procentuální míra veřejné podpory v podprogramech NPV I

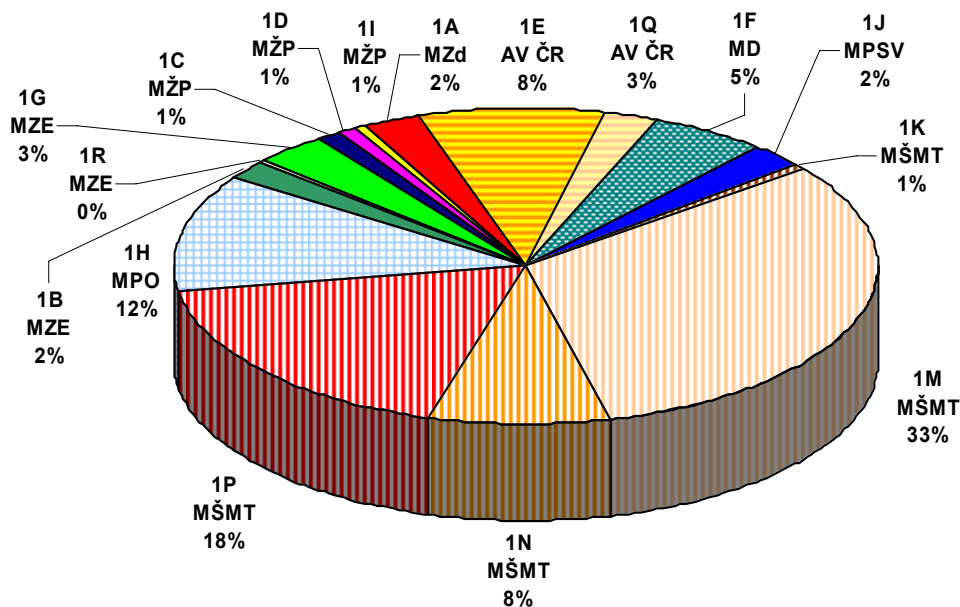
Obrázek 16 ukazuje, jaké byly celkové uznané náklady na jeden projekt za první dva roky průběhu NPV I stanovené vydělením celkových nákladů na NPV I v rámci příslušného resortu v daném časovém období počtem projektů. Je samozřejmé, že tento údaj vypovídá o celkových uznaných nákladech vynaložených v průměru na jeden zahájený projekt bez ohledu na to, kdy byl projekt zahájen (a tudíž i na to, jak dlouho běží).

**Obr. 16 Průměrná výše celkových nákladů na projekt
(za roky 2004 a 2005)**

Celkové uznané náklady na jeden projekt v průměru byly nejvyšší u AV ČR a MPO, liší se však ve velice rozdílné míře veřejné podpory u obou poskytovatelů. Zatímco u MPO představuje podíl veřejných prostředků v průměru méně než jednu polovinu, u AV ČR jsou téměř veškeré uznané náklady hrazeny z veřejných zdrojů. Kromě MŠMT pak již celkové náklady u žádného z poskytovatelů

**Obr. 17 Podíl podprogramů na celkových výdajích na NPV I
v roce 2005**

v průměru nepřesáhly 3 miliony na projekt.

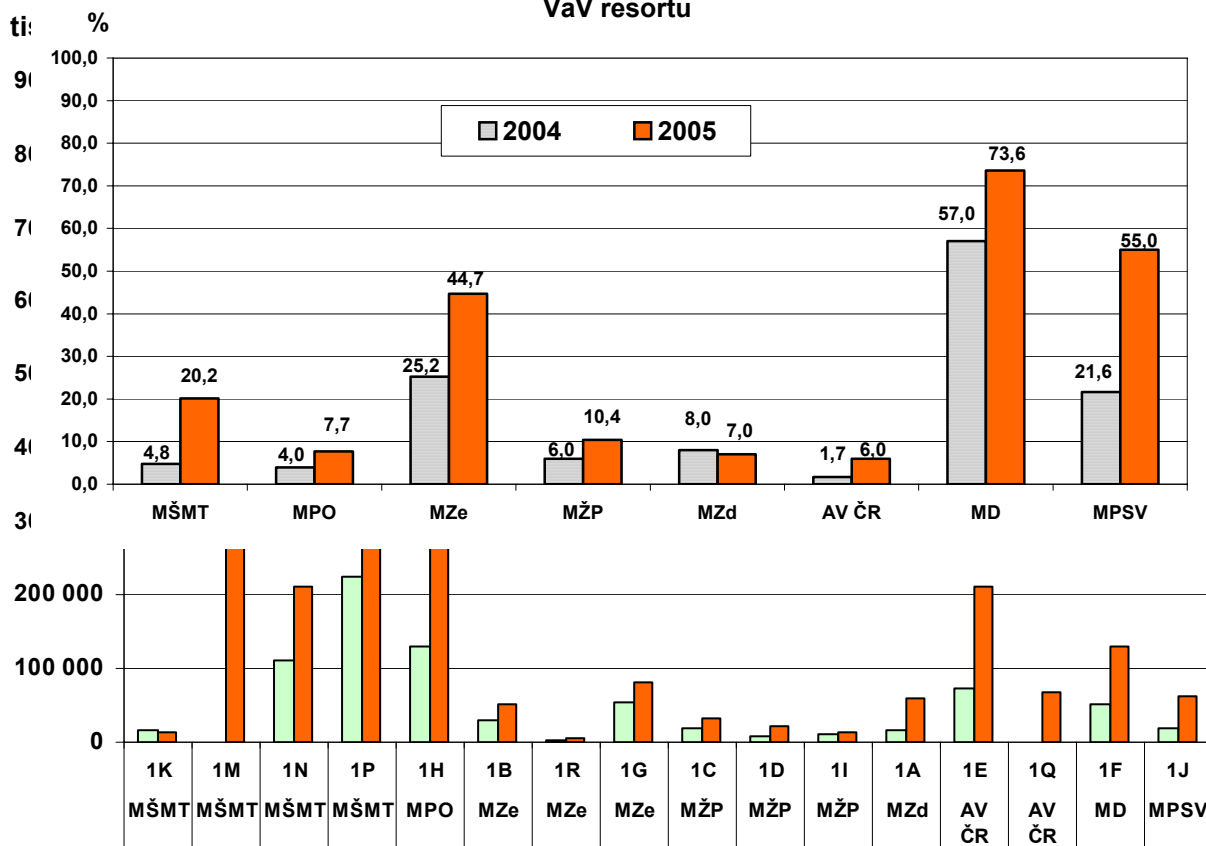
Na obrázku 17 je uvedeno, jak se jednotlivé podprogramy podílejí na financování NPV I jako celku. Údaje jsou uvedeny pouze za rok 2005, kdy už byly zahájeny všechny podprogramy. Změna tohoto složení se v budoucnosti již změní minimálně, jediným výraznějším faktorem majícím vliv na uvedené údaje bude zahájení dalších projektů v rámci podprogramu Výzkumná centra (1M) v roce 2006. Na druhé straně může být tento efekt v určité míře kompenzován ukončením dvouletých projektů v rámci podprogramů financovaných MŽP.

Jak je z obrázku 17 patrné, největší podíl celkových výdajů, přesně jedna třetina, byla vynaložena na podprogram Výzkumná centra, který se skládá ze značně finančně náročných projektů. Další nejnákladnější podprogramy byly rovněž financovány MŠMT. Jednalo se o podprogramy Regionální a mezinárodní spolupráce (1P) a Informační infrastruktura výzkumu (1N). Přestože počty projektů relativně nevelké, z hlediska celkových nákladů však velice významný byl i program Pokrok (1H) spolufinancovaný MPO. Na druhé straně však podprogramy financované resortem životního prostředí, podprogram Podpora začínajících pracovníků výzkumu a vývoje (1K) financovaný MŠMT a část TP1-DP3 (Krajina a sídla budoucnosti-1R), kterou financovalo MZe, zaujímaly maximálně jednaprocentní podíl (každý z nich) na celkových výdajích na NPV I.

Na obrázku 18 je uvedeno rozdělení financí na jednotlivé podprogramy NPV I v objemu celkových vynaložených prostředků. Na podprogram Výzkumná centra bylo v roce 2005 vynaloženo téměř 800 milionů Kč. To výrazně pozitivně ovlivnilo výši výdajů MŠMT na NPV I v příslušném roce. Téměř půl miliardy Kč bylo vynaloženo na druhý nejnákladnější podprogram Regionální a mezinárodní spolupráce, u kterého je však relativně vysoká finanční spoluúčast. Na druhé straně nejméně prostředků vynaložilo v roce 2004 MZe na podprogram Krajina a sídla budoucnosti TP1-DP3 (1R), a to pouze 3 200 000 Kč.

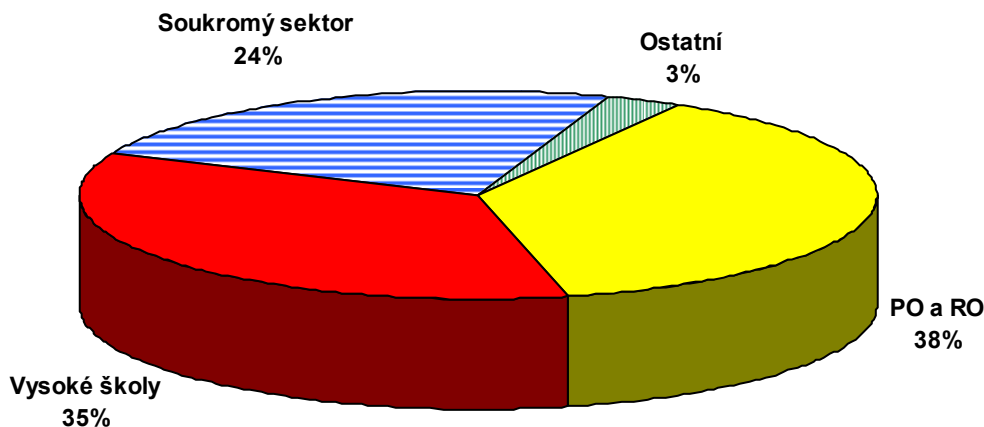
Jak je zřejmé z obrázku 19, největší podíl prostředků na výzkum a vývoj příslušného resortu alokovaný pro NPV I má MD, MPSV a MZe. V roce 2005 představovaly veřejné prostředky MŠMT určené pro NPV I pouze 20% veškerých resortních prostředků určených na výzkum a vývoj. U ostatních resortů nepřekročil podíl NPV I na resortních prostředcích určených na výzkum a vývoj 10%.

Obr. 19 Podíl účelových prostředků na NPV I z celkových prostředků na VaV resortu

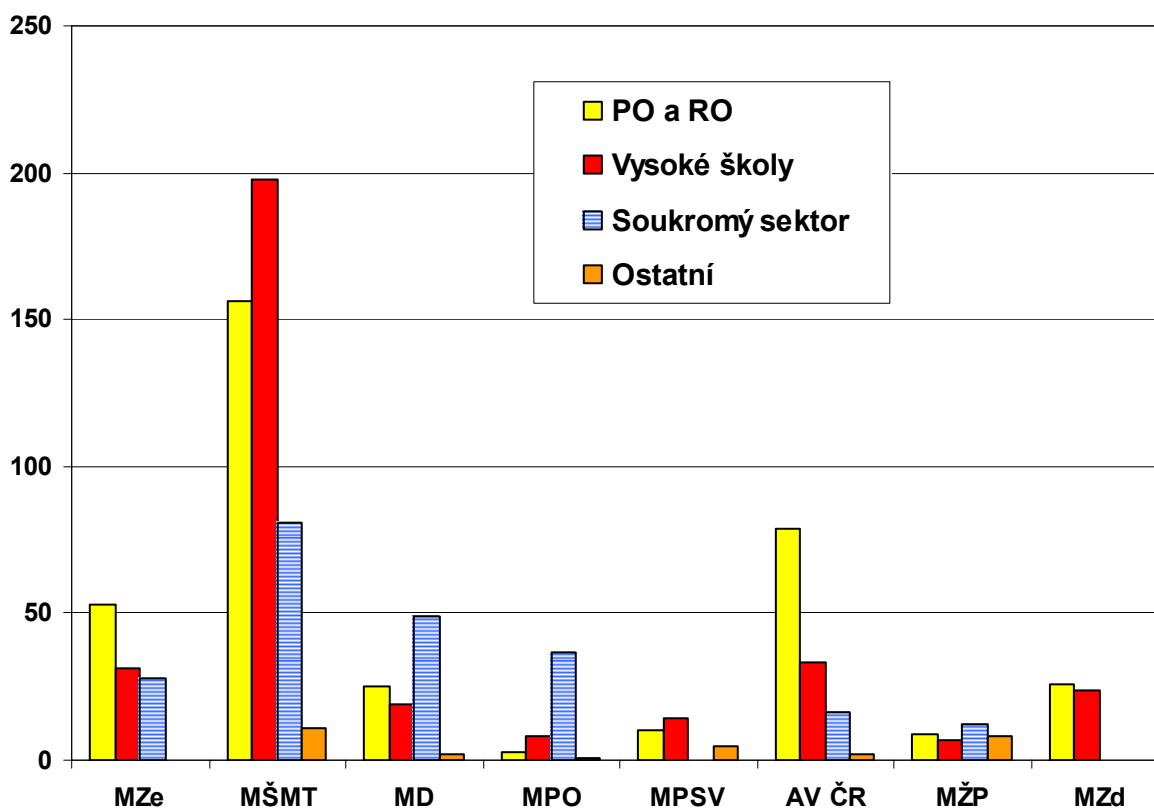
6. Účast různých právnických subjektů v NPV I

Obr. 20 Podíl projektů podle právní formy příjemce v NPV I

Z obrázku 21 vyplývá, že pouze MŠMT, MPO, MD, AV ČR a MŽP financovaly všechny typy právnických osob. Na druhé straně Ministerstvo zdravotnictví (MZd) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) nemají vůbec projekty financované soukromým sektorem. U MZd a MZe není žádný příjemce uveden v kategorii „ostatní“. U programových částí administrovaných MŠMT, MPO a MPSV převyšoval počet projektů udělených vysokým školám počet projektů udělených příspěvkovým a rozpočtovým organizacím. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se stalo v rámci NPV I v počtech projektů největším poskytovatelem i pro soukromý sektor s tím, že počet příjemců ze soukromé sféry byl u tohoto resortu více jak dvojnásobný v porovnání s MPO. Výrazný byl i podíl MD na financování projektů soukromé sféry, avšak podíl veřejných uznaných nákladů na celkových je značně vysoký v porovnání s mírou veřejné podpory uvedenou v usnesení vlády č. 417/2003.

Obr. 21 Počet projektů v resortech podle právní formy příjemce

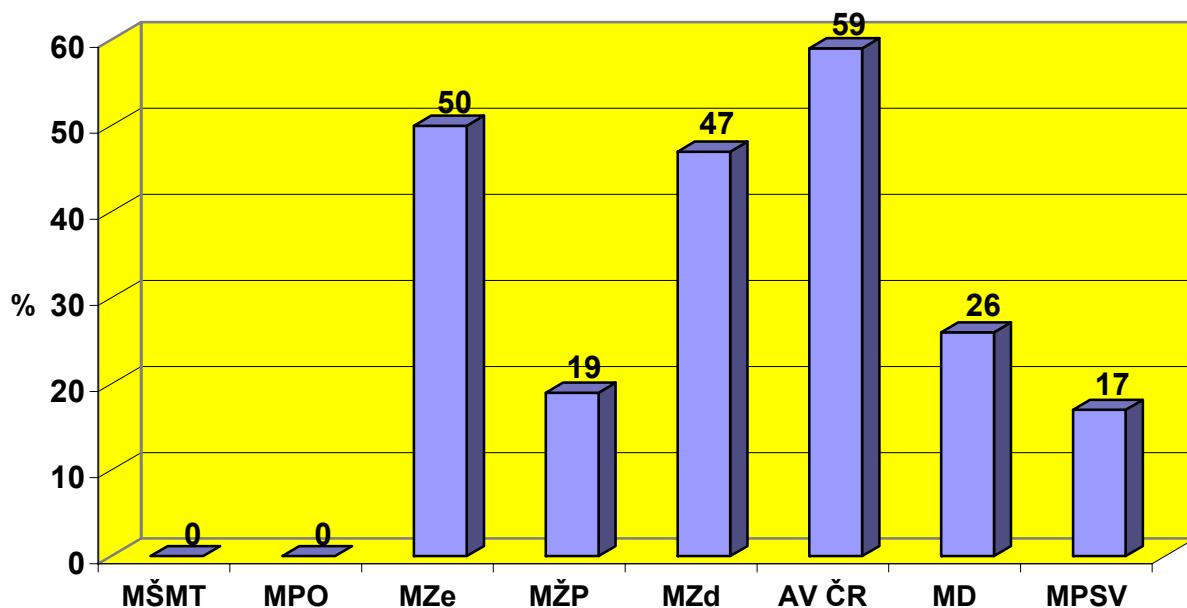

Na obrázku 22 je znázorněno, jaký je podíl příjemců, u kterých je poskytovatel současně zřizovatelem. Veškeré prostředky MŠMT² a MPO byly poskytnuty mimo příslušný resort vzhledem k minimálnímu počtu vhodných přímo řízených organizací, resp. těmito ministerstvy zřízených příspěvkových organizací. U AV ČR jako poskytovatele bylo 59% veškerých projektů uděleno jejím pracovištím. Vysoký podíl projektů přidělených poskytovatelem zřízeným institucím byl rovněž u MZe a MZd, kde tento podíl činil přibližně polovinu veškerých projektů resortu v NPV I. U podprogramů zbylých poskytovatelů nebylo jimi zřízeným institucím poskytnuto více než 30% projektů na NPV I.

7. Regionální rozložení projektů v rámci NPV I

² Nulové hodnoty (na obrázku 22) u MŠMT jsou ovlivněny především tím, že vysoké školy nejsou instituce zřízené MŠMT.

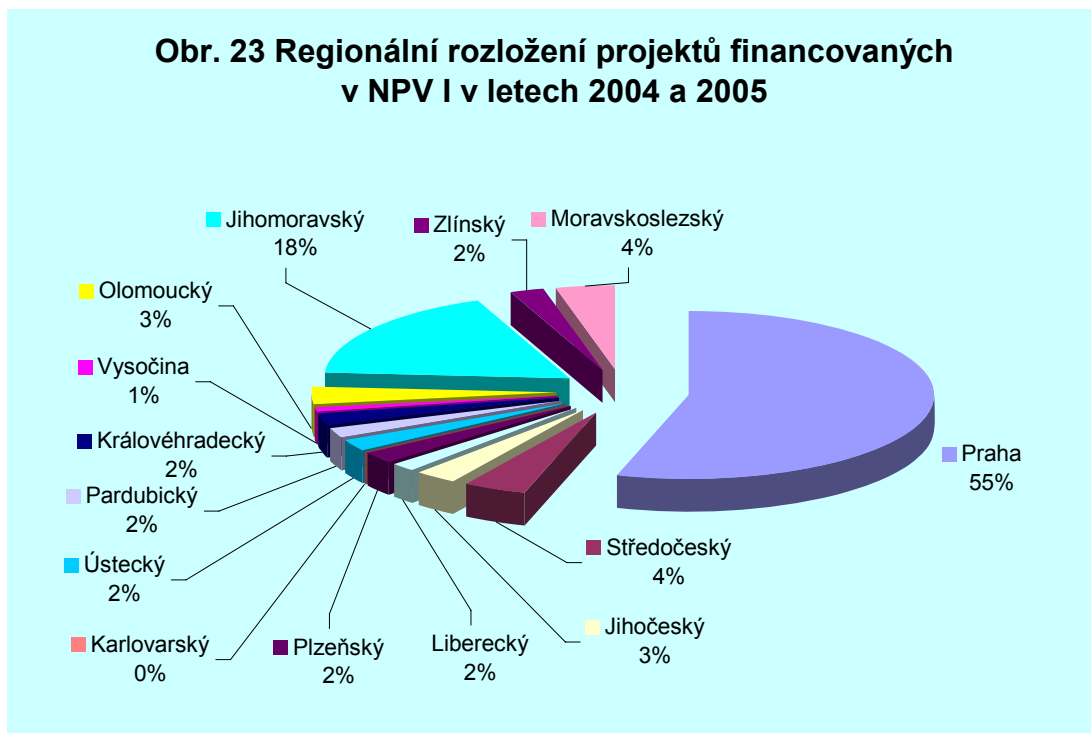
Obr. 22 Podíl projektů NPV I přidělených institucím, jejichž zřizovatel byl zároveň poskytovatelem

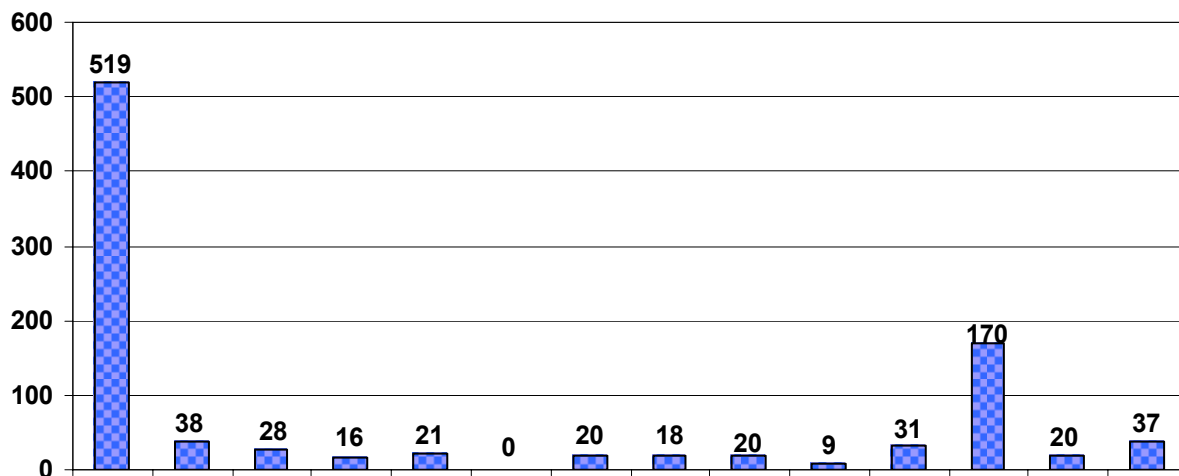
Více jak polovina projektů v rámci NPV I (55%) byla udělena příjemcům z Prahy (viz obrázek 23). Dalším významným regionem je Jihomoravský kraj s 18% příjemců. Příjemci z ostatních regionů se podíleli na NPV I pouze několikaprocentním podílem, který nikdy nepřekročil 4%.

Jak je patrné z obrázku 24, pražským příjemcům bylo poskytnuto 519 projektů a 170 projektů bylo řešeno v Jihomoravském kraji. V ostatních krajích počet příjemců v rámci NPV I nepřekročil 40. Z Karlovarského kraje není ani jeden příjemce.

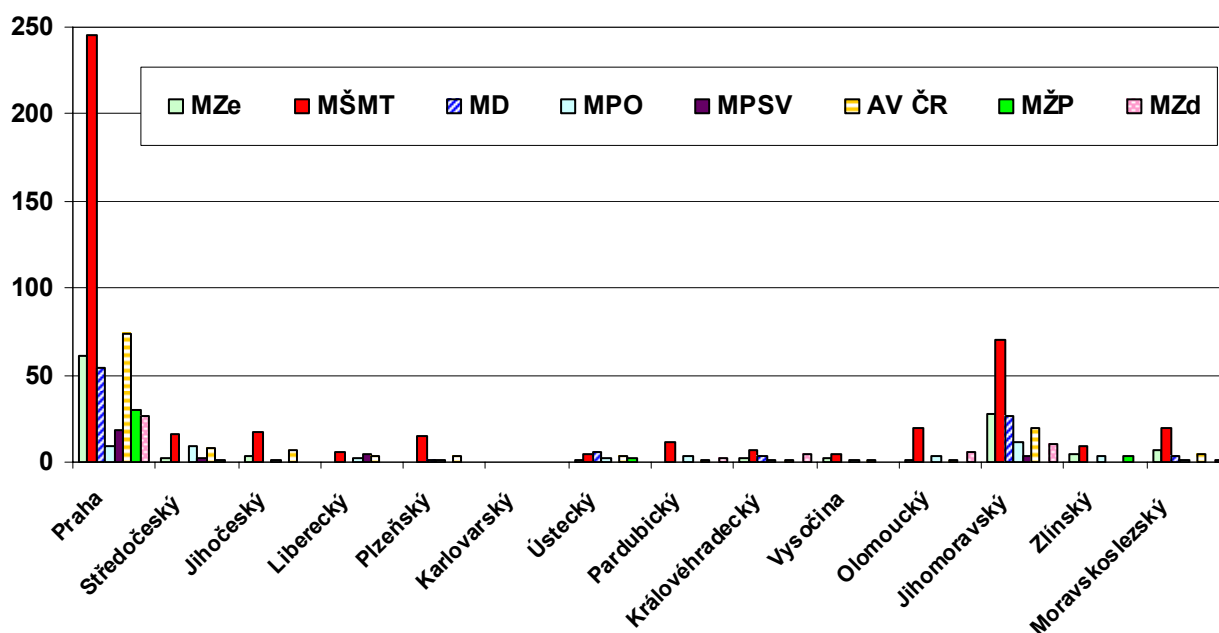
Obr. 23 Regionální rozložení projektů financovaných v NPV I v letech 2004 a 2005

Obr. 24 Počty projektů řešených v NPV I (celkem za roky 2004 a 2005)

Obr. 25 Počty projektů v krajích dělené podle resortů v NPV I (celkem roky 2004 a 2005)

8. Dodržení tematické náplně NPV I

Porovnáním informací o tematické náplni jednotlivých částí NPV I z Evidence veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji (VES) a návrhu NPV I schváleném vládou byla odhadnuta tematická shoda mezi tím, co vláda v rámci návrhu NPV I schválila a tím, co poskytovatelé vypsalí jako tematické cíle do VES jako součásti informačního systému výzkumu a vývoje. Někteří poskytovatelé (např. AV ČR u TP2 a MPO u částí TP3 a TP4, kde jsou poskytovateli), uvádějí ve VES pouze údaje o celém tematickém programu a nikoliv jednotlivých podprogramech. To do určité míry snižuje konkrétnost tematické náplně. Za splnění tematické náplně byla považována alespoň hrubá shoda základních cílů nebo tematického popisu ve VES registrované části NPV I s tematickou náplní schválenou usnesením vlády č. 417/2003.

9. Zhodnocení zahájení a dosavadního průběhu NPV I

Národní program výzkumu I byl zahájen v roce 2004 v souladu s usnesením vlády č. 417/2003. Některé části tohoto národního programu, v souladu se zmíněným usnesením vlády, byly zahájeny o rok později. Stručné zhodnocení některých parametrů NPV I je uvedeno v tabulce 3.

Jedná se o hodnocení dodržení financí na NPV I uvedených v zákonu o státním rozpočtu, včasnost vypsání veřejných soutěží a tematická shoda částí NPV I porovnáním cílů ve VES a návrhu NPV I schváleného usnesením vlády č. 417/2003. Posuzováno je rovněž dodržení míry veřejné podpory na celkových uznaných nákladech v rámci programů příslušného poskytovatele uvedené v návrhu NPV I, který byl schválen výše uvedeným usnesením vlády. V rámci následných úprav státního rozpočtu pak sice došlo ke změnám objemu veřejných výdajů na tento program, ovšem to nebrání cíli udržet původně požadovanou míru veřejné podpory.

Nejistota ohledně zahájení NPV a proto v některých případech i neočekávané zahájení příslušných programových částí vedlo k nižší účasti v řadě vypsání veřejných soutěží v roce 2004. To mělo za následek vyšší úspěšnost v získávání projektů než tomu bývá například u grantových agentur (cca 30-35%). Předcházet tomuto stavu lze především stabilizací financování výzkumu a vývoje a zvýšením jeho odolnosti vůči různým rozpočtovým omezením. U programových částí MPO, stejně jako u průřezových programových částí (AV ČR v roce 2004 a MŠMT v roce 2005), lze vysvětlit vysokou úspěšnost nízkou nákladností nejúspěšnějších návrhů projektů. To však u nově zahajovaných průřezových částí NPV I, které zaplňují mezery v programové nabídce ve VaV, nelze považovat za špatný odhad absorpční kapacity, ale za snahu o naplnění průřezových priorit NPVaV.

Při posuzování výdajů na výzkum a vývoj se vycházelo z údajů uvedených v části 5 této zprávy. Porovnání hodnot závazného ukazatele státního rozpočtu pro NPV I v jednotlivých rozpočtových kapitolách pro rok 2004 uvedených v zákoně o státním rozpočtu na rok 2004 a údajů v CEP vykazuje velmi dobrou shodu u programových částí administrovaných MZe, MŽP a MPO, u ostatních resortů byly vynaloženy na programy NPV nižší prostředky, než stanovil uvedený ukazatel. Nejnižší podíl vynaložených prostředků z hodnoty tohoto ukazatele je u MZd a MPSV.

Velmi dobrá je shoda závazného ukazatele státního rozpočtu pro NPV I pro rok 2004 s prostředky z veřejných výdajů na tentýž účel a rok, uvedenými v informaci předané MŠMT poskytovateli. Tento údaj resortů se ve většině případů shoduje s objemem financí, o který se soutěžilo ve veřejných soutěžích (VES) pro první rok NPV. Rozdíly mezi informacemi CEP a informacemi poskytnutými koordinátorovi (MŠMT) lze vysvětlit především aktualizací údajů v rozdílném období.

U některých poskytovatelů byl zjištěn poměrně výrazný podíl projektů, které byly uděleny institucím, které sami zřídili. U MZe i MZd je pravděpodobně důvodem především tematické sepetí relevantních částí NPV I s resortní výzkumnou základnou. U AV ČR byl sice zaznamenán výrazný podíl (59%) projektů, kde příjemcem bylo pracoviště AV ČR, avšak prostředky na tyto projekty jsou dále ve značném rozsahu poskytovány spolupříjemcům mimo AV ČR, jak vyplynulo z projednávání této záležitosti na 7. zasedání Rady NPV I. Z údajů poskytnutých AV ČR nad rámec standardně sledovaných údajů vyplývá, že tento poskytovatel více jak polovinu prostředků účelové podpory na NPV I převádí mimo své pracoviště.

V NPV I byl zaznamenán výrazný nepoměr mezi počty projektů řešenými na území v hl. m. Prahy a v regionech, přičemž více jak polovina (55%) projektů je řešena v hlavním městě. Tato skutečnost však odráží situaci typickou pro celý český výzkum, v Praze je zaměstnáno 46 % zaměstnanců výzkumu a vývoje a ve vládním sektoru (především AVČR a

resortní výzkum) dokonce 55% těchto zaměstnanců.³ Situace by se měla zlepšit po roce 2013, kdy by měly být využity prostředky na vybudování nových výzkumných kapacit mimo hlavní město převážně z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje. Je však třeba poznamenat, že zmiňované regionální rozložení projektů nezahrnuje spolupříjemce, kteří nejsou v IS VaV uvedeni. To může hodnocení zapojení regionů do NPV I do určité míry zkreslit.

V roce 2005 již byly prostředky z veřejných zdrojů alokované na NPV I, uvedené v CEP a údaje poskytnuté MŠMT v souladu se schváleným státním rozpočtem. Výjimkou je pouze MPSV, kde byl podíl vynaložených prostředků menší, než předpokládal státní rozpočet.

Veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji nebyly vždy vypsány včas, a to především na první rok průběhu tohoto národního programu. Se zpožděním, tj. až v roce zahájení NPV I (a nikoliv již v předcházejícím roce) vypsaly veřejné soutěže na jednu nebo více částí NPV I MZd, AV ČR a MŽP. Důvodem pozdních vypsání veřejných soutěží na NPV I u některých poskytovatelů byla především nejistota prostředků na tento národní program vzhledem k řadě rozpočtových škrtů navrhovaných v rámci reformy veřejných financí. Tím došlo k pozdržení NPV I především u těch podprogramů, které byly zahájeny jako zcela nové a nepřecházely do národního programu z resortního výzkumu.

V roce 2005 již byla situace podstatně stabilizovanější, což se projevilo včasností vyhlášení veřejných soutěží. Jako míra „včasnosti“ bylo poměrně benevolentně (vzhledem k problematickému zahajování NPV I) stanoveno to, zda veřejná soutěž ve výzkumu a vývoji byla poprvé vyhlášena kdykoliv v roce předcházejícím roku zahájení.

V této zprávě, která je v podstatě věnována zahájení a počáteční fázi průběhu NPV I, není řešeno splnění cílů tohoto národního programu. Dopady NPV I na výkonnost a efektivitu výzkumu v České republice a splnění dalších cílů tohoto programu, uvedených v části III bod 3 návrhu NPV I schváleného usnesením vlády č. 417/2003, bude možné vyhodnotit až při ex-post hodnocení celého programu a jeho částí. Po 1-2 dvou letech od zahájení projektů nelze požadovat konkrétní výstupy u experimentálně náročných mezioborových projektů, kde samotné zakoupení a instalace vybavení může být záležitostí měsíců. Navíc je třeba zmínit, že identifikace důležitých výstupů, tzn. vydání publikace (s výjimkou krátkých sdělení) nebo zveřejnění patentové přihlášky nebo dokonce přidělení patentu je dlouhodobější záležitostí. Proto bude plnění cílů NPV I předmětem další, závěrečné zprávy k NPV I, která bude předložena vládě pro informaci po ukončení tohoto národního programu. Nicméně mapování tematické náplně NPV I je průběžně prováděno koordinátorem a o výsledcích je informována Rada NPV I.

10. Shrnutí

Zahájením NPV I se podařilo zajistit financování prioritních témat Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky, a to koordinací jeho příslušných částí financovaných různými poskytovateli. Zároveň se podařilo na tento program vyčlenit značné prostředky z veřejných zdrojů a najít v rámci zákonných i kapacitních možností přijatelnou formu koordinace jednotlivých poskytovatelů v rámci NPV I. I když pro první rok NPV I byly u většiny resortů vypsány veřejné soutěže později, nedošlo většinou k ohrožení zahájení vlastních projektů v průběhu prvního roku tohoto národního programu. V úvahu je třeba vzít i nejistou situaci ohledně zahájení NPV I v době reformy veřejných financí, kdy poměrně dlouhou dobu po přijetí usnesení vlády č. 417/2003 nebylo jasné, zda vůbec budou veřejné prostředky na zahájení tohoto programu k dispozici. K podstatnému zlepšení včasnosti vypsání veřejných soutěží došlo v dalším roce průběhu NPV I. U většiny podprogramů

³ Ukazatele výzkumu a vývoje z roku 2004, Český statistický úřad.

nebyly prokázány rozdíly mezi vládou schváleným zadáním NPV I a tematickou náplní jednotlivých podprogramů. Konkrétnějšímu srovnání tematické shody jednotlivých částí brání stručný popis cílů ve VES na straně jedné a značně detailní definice cílů v návrhu NPV I na straně druhé. Celkově se do NPV I přihlásilo 2269 návrhů projektů a k financování bylo přijato v letech 2004 a 2005 926 projektů a dalších 22 projektů bylo do NPV I převedeno z roku 2003. Národní program je koordinován Radou NPV, která je z většiny složena z odborníků státní správy, což umožňuje podpořit meziresortní spolupráci a eliminovat potenciální konflikty zájmů typické pro zainteresované odborníky.

Snížení výdajů z veřejných prostředků na NPV I, původně určených usnesením vlády č. 417/2003, v zákonech o státním rozpočtu České republiky na další léta reálně omezilo finanční možnosti řešení projektů výše uvedeného programu výzkumu. Za první dva roky NPV I byly na tento program vynaloženy veřejné prostředky v objemu celkem 2 433 mil. Kč (viz CEP) a podle zákonů o státním rozpočtu (závazný ukazatel pro NPV) mělo být na tento účel vynaloženo 2 680 mil. Kč. Rozdíl byl způsoben především v počáteční fázi NPV I v roce 2004, kdy v tehdejší době reformy veřejných financí nebylo dlouho jasné, zda z finančních důvodů bude vůbec tento národní program zahájen. Tento jev se projevil ve větší míře u nově zahajovaných podprogramů než u již probíhajících programů, které do NPV I pouze vstupovaly. V roce 2005 již byly rozdíly mezi veřejnými výdaji na NPV I uvedenými v CEP a určenými v zákoně o státním rozpočtu na příslušný rok již minimální (1 815 mil. Kč podle zákona o veřejném rozpočtu a 1 887 mil Kč podle CEP).

Především vzhledem k značnému spolufinancování projektů v průmyslově orientovaných částech NPV I (POKROK a program mezinárodní spolupráce EUREKA jako součást PP2-DP2) byla celkově míra veřejné podpory NPV I nižší, než se očekávalo v návrhu schváleném usnesením vlády č. 417/2003 (viz obrázek 15). Na druhé straně však u TP3-DP2 byl shledán obrácený trend, tzn. navýšení míry veřejné podpory nejen oproti návrhu schváleném výše zmíněným usnesením vlády, ale i oproti očekávání vyplývajícím z právní subjektivity příjemců (převažuje zde soukromý sektor – viz obr. 21). Důvodem může být velmi výrazný nepoměr ve velikosti projektů příspěvkových a rozpočtových organizací i vysokých škol oproti projektům soukromých subjektů, kdy by byl vliv většiny finančně nenákladných projektů průmyslového charakteru zanedbatelný oproti několika velkým projektům universit a rozpočtových resp. příspěvkových organizací. Dalším důvodem, ke kterému se přiklání i poskytovatel, je provádění základního výzkumu i soukromými subjekty za podmínek pro to určených komunitárním rámcem pro výzkum a vývoj (96C 45/06)⁴. Odpovědnost za ochranu hospodářské soutěže sice leží na poskytovateli, koordinátor NPV I však vyjasní tuto záležitost v závěrečné zprávě o NPV I na základě údajů poskytnutých příslušným poskytovatelem.

Určité rezervy byly shledány v zastoupení průmyslového a uživatelského sektoru v poradních orgánech jednotlivých poskytovatelů, s pochopitelnou výjimkou MPO. V souladu s opatřením č. 13 materiálu Přístup České republiky k materiálu Evropské komise „Investovat do výzkumu: Akční plán pro Evropu“, schváleného usnesením vlády č. 513/2004, Rada NPV I doporučila jednotlivým poskytovatelům ještě vyšší podíl průmyslu a zainteresované veřejnosti v radách programů.

⁴ Publikováno v Úředním věstníku Evropské komise C 045, 12/02/1996, str. 5-14.

Tabulka 3 Hodnocení NPV I na úrovni poskytovatelů z pohledu výdajů, vyhlášení veřejné soutěže, tematické náplně a míry veřejné podpory

Poskytovatel	shoda výdajů podle stát. rozpočtu na rok 2004 a informace o prostředcích z veřejných výdajů na tentýž rok na NPV uvedené poskytovateli	shoda výdajů podle stát. rozpočtu a účelové podpory z veřejných prostředků na projekty v IS CEP na rok 2004	shoda výdajů podle stát. rozpočtu na rok 2005 a informace o prostředcích z veřejných výdajů na tentýž rok na NPV uvedené poskytovateli	shoda výdajů podle stát. rozpočtu a účelové podpory z veřejných prostředků na projekty v IS CEP na rok 2005	včasné vyhlášení veřejné soutěže ve VaV v roce 2004	včasné vyhlášení veřejné soutěže ve VaV v roce 2005	tematická shoda dle usnesení vlády č. 417/2003 a vypsání veřejné soutěže	dodržení míry veřejné podpory dle usnesení vlády č. 417/2003 ⁵
MŠMT	++	±	+	+	+ ⁶	+	+	++
MD	+	±	+	++	+	+	+	-
MPO	+	+	+	+	+	+	+	++
MZd	+	-	+	+	-	+	+	+
MPSV	+	-	-	-	+	+	+	+
AV ČR	+	-	+	++	±	+	+	+
MZe	+	+	+	+	+	+	+	+
MŽP	+	+	++	+	-	+	+	+

Poznámka: + znamená splnění kritéria, - znamená nesplnění kritéria, ± znamená částečné splnění kritéria a ++ výrazné zvýšení hodnot ukazatelů nad hodnoty dané usnesením vlády nebo zákonem

⁵ Tento ukazatel posuzuje, zda se dodržela míra veřejné podpory vyplývající z usnesení vlády č. 417/2003 a má pouze orientační charakter neboť změnou veřejných výdajů na NPV I příslušnými zákony o státním rozpočtu se změnila i výše prostředků poskytnutých soukromým sektorem v rámci spolufinancování.

⁶ Včasnost vyhlášení je posuzována u vyhlášených veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji a netýká se proto podprogramu PP1-DP2.